

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 47.

Stockholm den 20 November 1913

6:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år .. kr. 4: 50 1/2 år .. kr. 2: 50 3/4 .. " 3: 50 1 .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Stilm 1913, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	--	---	--

Kvinnor och försäkring.

En utvecklingslinje.

Allt större blir antalet kvinnor på arbetsmarknaden. Drifna af den ekonomiska nödvändigheten söka sig äfven de kvinnor, som icke genom speciella anlag sträfvat efter utveckling och verksamhet i en bestämd riktning, ut på förvärfarbetets stora allmänning.

Att se en triumf för kvinnosaken enbart i den stora numerären är dock alldeles felaktigt. Den enda riktiga måttstocken ligger i svaret på frågan: äro kvinnorna lika gynnsamt ställda som männen på förvärfarbetets värdjobana? Svaret måste bli ett bestämdt nej. Kvinnorna ha inte fått en god plats, och det gällande handicapsystemet är absolut orättfärdigt. Männen få försprånget, fastän det är lätt bevisligt, att kvinnorna, just därför att de äro kvinnor, ha den tyngsta lasten att bära.

Man må exempelvis fråga, hvarför staten på kvinnornas utbildning blott offerar en ringa bråkdel af de summor, som utgifvas för det unga manliga Sveriges räkning. Och om nu kvinnor det oaktadt skaffa sig ett högre mått af kunskaper, så äro de ändock alljämt utestängda från befattningar, som en manlig kamrat med lika eller t. o. m. lägre meriter kan göra anspråk på. För kvinnornas vidkommande upphäves principen att tjänster skola tillsättas »efter förtjänst och skicklighet». I stället råder en indelning efter horisontala linjer i högre manliga och lägre

kvinnliga plan på snart sagdt alla verksamhetsområden.

Inom enskilda företag har samma praxis utbildat sig som tillämpas af stat och kommun i egenskap af arbetsgivare.

Ingenstädes torde emellertid olikheten i männens och kvinnornas ställning vara mer påfallande än inom affärsvärlden, ehuru meningarna äro delade angående orsakerna. Tillgången på kvinnlig arbetskraft är här nästan obegränsad, just emedan specialutbildning i allmänhet icke fordras för de lägre kontorsbefattningarna. Den sorts konkurrens, som karaktäriseras af annonser om kontorsplatser för unga damer med föräldrahem, d. v. s. för dem, som icke behöfva förtjäna hela sitt uppehälle, gör sig starkt gällande här, de verkligt själförsörjande till stor skada. Svårigheten af att åstadkomma en organisation inom en på så sätt rekryterad kategori af arbetande ligger i öppen dag. Att emellertid trots allt en sammanslutning, Kvinnliga kontorist- och expeditföreningen, verkligen finnes, är ett storverk af dem, som fullföljt det af Fredrika-Bremer-Förbundet gifna initiativet. Hur välbehöflig denna förening än är, huru stora uppgifter den än har att fylla, något effektivt motstånd mot den mångenstädes hänsynslösa nedpressningen af de kvinnliga lönerna kan den icke

— för närvarande åtminstone — åstadkomma. Kvinnliga kontorist- och expeditföreningen med sina olikartade element har icke, kan icke ha karaktären af kamporganisation, icke spela rollen af en kvinnlig fackförening.

Huru stor än skillnaden i arbetsförhållanden må vara mellan exempelvis den kvinnliga tjänstemannen inom ett större affärsbolag med »ovanligt stor lön för att vara fruntimmer» och den svältaflönade kvinnliga kontoristen i en mindre affär, ett ha de dock gemensamt. De äro begge starkt berörda af kvinnornas särställning på arbetsmarknaden. Det är icke blott skillnaden i manliga och kvinnliga löner, som det är fråga om, utan allt som däraf följer. Förutsättningen för kamratskap är intressegemenskap, solidaritet. Om de manliga och kvinnliga arbetarna inom samma affär äro olika ställda, då är ju själfva grunden för ett verkligt kamratskap borta. Talet om kvinnorna som »inkräktare på mannens gebit», som »arbetsmarknadens kineser» är just icke ägnadt att befördra arbetstrefnaden. Att kvinnorna i saknad af de beföringsmöjligheter m. m., som utgöra drifkraft i deras manliga kamraters arbete, ofta förlora intresse och lust för sitt arbete kan förklaras på annat sätt än genom deras »kvinnliga natur» eller genom deras absoluta underlägsenhet, som så ofta påstås. För dem, som äro totalt ur stånd att bedöma psykologiska faktorerers inverkan, är det naturligtvis lätt att träffa det afgörandet: när kvinnorna i stort sedt sällan grunda några egna större affärer, så beror det naturligtvis på deras oförmåga till själfständig affärsverksamhet. De äro icke värda en bättre roll än den de spela. Ja, mycket kunde härtill gemälas om skälen till både de yngre och de äldre kvinnornas brist på handlingskraft härvidlag! Men det torde vara mera gifvande att diskutera, om kvinnorna under de förhållanden, som faktiskt råda, kunna höja sin och sitt arbetes prestige inom affärslifvet.

Finnes det någon linje, där det manliga affärsintresset möter det kvinnliga, där kvinnorna värdesättas endast och allenast efter arbetsprestationerna, utan tillämpning af sexualsystemet?

Ja, åtminstone inom ett område finns en sådan utvecklingslinje. Inom försäkringsverksamheten på det praktiska gebitet, som agenter.

I vårt byråkratiska Sverige ha vi emellertid ännu icke nått fram till den punkt, där mera affärsmässiga nationer redan stå. Vi föredraga oftast det mest mekaniska själlösa kontorsarbete framför mera praktiska affärsuppgifter, som fordra initiativ och handlingskraft. I England och Amerika är det tvärtom. Storartad är den insats, som kvinnor gjort i Förenta staternas försäkringsverksamhet, just därigenom, att de äro något mer än skrifmaskiner.

I Förenta staterna och Kanada ha 90 lifförsäkringsbolag omkring 7,000 kvinnor i sin tjänst.

Af dessa äro 137 läkare, 92 föreståndare för generalagenturer, 514 agenter och omkring 6,000 kas-

sörer, korrespondenter och kontorister. Den månatliga lönen varierar mellan 40 dollar (148 kr.) och 200 dollar (740 kr.). De kvinnliga undersökningsläkarna förtjäna i genomsnitt 150 dollar (555 kr.) i månaden. Goda kvinnliga agenter och inspektörer uppnå en årlig anskaffningssumma af 150,000 dollar (555,000 kr.) intill 300,000 dollar (1,110,000 kr.). Förutom den ansevärdiga anskaffningsprovisionen tillförsäkra de sig härigenom också en fortlöpande inkassoprovision, som i många fall verkar som en sorts ålderdomspension.

Några bolag ha särskilda kvinnoafdelningar med kvinnliga chefer. Vid en 1911 hållen kongress uttalade sig »vicepresidenten» för Des Moines, Mrs Rawson, om den stora förändring i åsikterna om kvinnans användbarhet för försäkringsverksamhet, som ägt rum under de sista årtiondena. Som ett öfvervunnet betecknade hon den tid, då kvinnorna utslutande ägnat sig åt den del af arbetet, som inte annat fordrade än uppmärksamhet och rutin, medan männen tagit på sin anpart allt, som fordrade personligt initiativ och handlingskraft. Sedan kvinnorna väl öfvervunnit en viss hindrande blyghet, som gjort sig alldeles särskildt gällande inom försäkringsverksamheten, ha de äfven ifråga om det yttre arbetet, anskaffningsverksamheten, gjort en betydande insats och skaffat sig själfva mycket goda inkomster. Det är, ansåg Mrs Rawson, kvinnor med intelligens och kunskaper, som behövas för detta arbete. Erhålla de därtill en särskild praktisk utbildning i försäkringsbranschen, så vinna de ofta segrar, där män misslyckats. »Ty kvinnor veta att hos andra kvinnor anslå just de känsligaste strängarna», och därigenom kunna de nå stora resultat

Enligt uttalande af en annan af de kvinnliga cheferna, Mrs Shal, som med utmärkt skicklighet förestår bolaget Equitables kvinnoafdelning, ha de kvinnliga agenterna rent af höjt verksamhetens anseende genom sin samvetsgrannhet och ärlighet i yrkesutöfningen.

Förutsättningen för den stora roll, som de amerikanska kvinnorna spelat på detta gebit, är gifvetvis den praktiska affärsverksamheten inom kvinnovärlden, lifförsäkringens stora utbredning bland kvinnor. Kunskapen om lifförsäkringens stora betydelse torde där vara vida mer utbredd än här. Man förstår att likavisst som staten måste lita till försäkrings-tanken för att lösa flera af sina största problem, så bör individen genom försäkring af sin dyrbaraste ägodel, arbetskraften, lifvet, skydda sig och de sina. Det är också helt naturligt att i länder, hvars befolkning äger ett utprägladt affärsinne, insikten om försäkringens nytta äfven för de välsituerade är starkt utbredd, eller m. a. o. önskvärdheten af konstant disponibelt kapital under vissa eventualiteter fullt begripen.

Frågan om kvinnornas ställning till försäkringsverksamheten är i dessa dagar särskildt aktuell, då

Lifförsäkringsaktiebolaget Thule nu söker genom bildande af en kvinnlig agentkår i Stockholm nå ett större antal försäkringsbara kvinnor.

Flera och flera bli de kvinnor, som besitta egen inkomst och som behöfva sörja för sin egen ålders dar eller för närstående. Att insikten om nyttan af försäkring allt mer vinner terräng äfven bland kvinnorna synes af den betydande ökning i antalet af liffförsäkrade kvinnor, som under senaste åren ägt rum. Men, själfklart är, att det ligger i både affärsbolagens och kvinnornas intresse, att denna ökning sker hastigt. Då den, som skrifver dessa rader, blef delgifven planen att bilda en Thules kvinnliga agentkår, så var mitt första intryck känslan af att här fanns en möjlighet till kvinnligt förvärfvarsarbete, som måste utnyttjas. Alltför länge ha affärslifvets kvinnor, i stort sedt, erbjudit det trista skådespelet af stillastående. De ha kommit in på arbetsmarknaden men sedan ha de stått stilla. Det behöfs nya linjer för deras arbete. Här är en! Man kan ha rätt att kalla den ny, äfven om ett litet antal kvinnor redan förut idkat agentverksamhet.

Sedan har det emellertid under samtal med ett stort antal kvinnor i olika yrken blifvit klart för mig, att behovet af liffförsäkring, såsom varande den enda form af kapitalbildning som kvinnor med mycket begränsade inkomster kunna komma sig för med, är så stort, att denna sida af saken är minst lika behjertansvärd. »Hvarför har jag icke mött denna tanke förr, innan jag blef så här gammal», får man allt som oftast höra. Och någon gång: »Det var för väl, att jag tog den där försäkringen, eljes hade pengarna varit spårlöst försvunna». Säkert är, att kvinnliga agenter ha en stor nppgift att fylla.

Anna Kleman.

Sveriges första kvinnliga hofrättsnotarie. Fröken Märta Björnbom, som vid Stockholms högskola aflagt juris kandidatexamen, har i dagarna, efter därom gjord anhållan, inskrifvits såsom e. o. notarie vid Svea hofrätt. I och med detta äger hon således rätt att göra notarietjänst, d. v. s. att bevista sessionerna och därvid tjänstgöra vid protokollet.

Fröken Björnbom har i somras handlagt sitt första mål, vid Stockholms rådhusrätt, och således redan framträdtt som advokat.

Insamlingen för Årsta-utställningen. Bössor för en-kronas-bidrag samt teckningslistor finnas i Stockholm tillgängliga å Fredrika-Bremer-Förbundet, Svenska Hem, Stockholms Enskilda Bank, Stockholms Handelsbank, Norrlandsbanken, Stockholms Intecknings Garanti Aktiebolag, Skandinaviska Kredit Aktiebolaget.

Insänd litteratur.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Ur Den Blåmalade Kistan om August Blanche** af *Greta Holmgren-Strömbom*. — **Timmerdalen.** En historia om kultur. III. Kulturmänniskor. Af *Martin Koch*. — Skildringar ur svenska nationens lif. **Jobbarfamiljen Gobsman.** Roman af *Ludvig Nordström*.

Vår Årsta-utställning.

Förarbetena till kvinnornas egen utställning vid den stora Baltiska nästa sommar pågå med intensiv ifver och fart. Byggnadsritningarna till Årsta äro klara, och själfva byggandet börjar inom de närmaste veckorna. Arbetet med trädgårdsanläggningen är redan i full gång, ledt af fru Else Dahl, Alnarp. Trädgården hålles i 1600-talsstil, som det anstår det gamla 1600-talsslottet, med rosenkvarter, solvisare, springbrunn. En pergola, med slingerväxter uppåt de hvita kolonnerna, anordnas åt ena sidan.

Årsta fasad och gaflar bli troget kopierade, likaså vestibylen med sin monumentaltrappa och smäckra granitkolonner. I nedre våningen blir den stora utställningshallen, som kommer att upptaga husets hela längd. Här samlas det egentliga utställningsmaterialet, som hufvudsakligen kommer att bestå af statistiska tabeller, belysta af grafiska framställningar, miniatyrmodeller, annan åskådningmateriel, litteratur m. m., gifvande en framställning af de svenska kvinnornas verksamhet inom barnavård, uppfostran, inom arbetet för nykterhet, sedlighet, för välgörenhet, för hälso- och sjukvård. Kvinnoföreningar med sociala, kulturella och filantropiska syften skola här genom särskilda utställningar illustrera sin verksamhet.

Vidare komma de villkor, under hvilka kvinnorna nu tilldags arbeta för sitt uppehälle, att framställas, och så mycket som ske kan skola inom olika arbetsområden uppgifter lämnas om lönevillkor, arbetsförhållanden och antalet kvinnor, arbetande inom yrket.

Med särskild ingång från pergolasidan men i samband med den stora salen anordnas restaurangen, utan utskänkningsrättigheter, men där lättare rätter, kaffe, te, m. m. skola serveras. Till restaurangen hör ett kök, inrättadt efter de modernaste och mest hygieniska principer.

I nedre våningen blir dessutom ett hemkök, ordnad af skolkökslärarinnornas förening, där en del demonstrationslektioner skola hållas och särskildt frågan om hur lefnadskostnaderna kunna nedbringas skall belysas.

I byggnadens öfre våning förläggas de två klubbrummen. Det är Fredrika Bremers egna möbler från Årsta, som här skola utgöra möblemanget, den vackra gamla gustavianska hörnsalongsmöbeln, nu prydd med nytt, af Handarbetets Vänner väfdt tyg, i stil med möbeln. Äfven Fredrika Bremers gamla spinnrock kommer att finnas där bland de andra minnesrika föremålen.

I samband med klubbrummen kommer troligen ett bibliotek att ordnas, med utvald litteratur af kvinnliga författare och bundet af kvinnliga bokbindare. I denna våning kommer äfven att inredas hvilohytter, dit trötta utställningsbesökande mot afgift kunna draga sig tillbaka för att hvila ut eller kläda om sig. I samband härmed finnas toalett och badrum.

Och så kommer det hela att prydas med konstverk, som Föreningen "Svenska Konstnärinnor" ställer till förfogande.

I spetsen för utställningens ordnande står den stora styrelsen, med afdelningar i Stockholm och Malmö. Den

omedelbara ledningen tillkommer dock centralkommittén i Stockholm. Styrelsen, som består dels af ombud, valda af de kvinnoföreningar som samverka för utställningens åstadkommande, dels af den nämnda centralkommittén, dels af särskildt valda ledamöter, har följande sammansättning:

a) **De olika föreningarnas representanter:**

Fru *Agda Montelius*, representant för Fredrika Bremer-Förbundet; fru *Louise Danielsen*, för Sv. Kvinnornas Nationalförbund; fröken *Astrid Hamberg*, för Flick- och Samskoleföreningen; fröken *Elin Rheborg*, för Föreningen af kvinnor i statens tjänst; fröken *Ida von Schulzenheim* för Föreningen "Svenska Konstnärinnor"; fröken *Clara Wahlström*, för Föreningen Vaksamhet; fru *Cecilia Raphael*, för Kvinnoklubben; fru *Sofie Dahlerus*, för Kvinnornas andelsförening Svenska Hem; fru *Kate Michaelson*, för Handarbetets Vänner; friherrinnan *Ebba Palmstierna*, för Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt; fru *Hilda Sandström*, för Svenska allmänna barnmorskeföreningen; fröken *Ingeborg Walin*, för Svenska skolkökslärarynnornas förening; fröken *Anna Ljungberg*, för Sveriges folkskollärafnneförbund; fru *Tora Fries*, för Vita Bandet.

b) **Centralkommittén:**

Fru *Agda Montelius*, ordförande; fru *Eva Upmark*, vice ordförande; fröken *Signe Laurell*, sekreterare; fru *Lilly Hellström*, kassaförvaltare; fröken *Maria Cederschiöld*; fru *Karin Holmgren*; fröken *Bertha Hübner*; fröken *Ulla Piper*; fil. doktor *Alexandra Skoglund*; fröken *Axianne Thorstenson*; fröken *Carin Wästberg*; fröken *Matilda Widegren*; fröken *Lilly Zickerman*.

c) **Malmökommittén:**

Fru *Elisabeth Quensel*, ordf.; fru *Anna Ahlström*; friherrinnan *Ellen Cederström*; fröken *Stina Frank*; fru *Lina Gren Nilsson*; fröken *Anna Nilsson*; fru *Maria Skytte*.

d) **Öfriga ledamöter:**

Friherrinnan *Amelie Berch*; fru *Ingeborg Gibson*; fru *Anna Herrlin*; friherrinnan *Ebba Hochschild*; fru *Anna Lewenhagen*; fru *Sigrid Stjernsvärd*; fru *Mary von Sydow*; fru *Ellen Widén*; friherrinnan *Ingeborg Wrangel*.

Vidare är arbetet fördeladt på följande specialkommittéer:

Finanskommittén:

Fru *Eva Upmark*, ordf.; fröken *Ingrid Sundström*, sekr.; fru *Lilly Hellström*, kassaförvaltare; fru *Gustafva Adelsköld*; fru *Anna Bergenstråle*; fröken *Margit Bohman*; fröken *Signe Krusenstierna*; fröken *Anna Lagerberg*; fru *Emma Pegelow*; fru *Antonie Rettig*; fru *Amalia Wallenberg*.

Byggnadskommittén:

Fröken *Carin Wästberg*, ordf.; fröken *Ulla Piper*, sekreterare och kassaförvaltare; fröken *Signe Laurell*; fröken *Matilda Widegren*; fru *Elisabeth Quensel*.

Kommittén för socialt arbete:

Fröknarna *Matilda Widegren*, ordf.; *Anna Åbergsson*, sekr.; *Alida Jakobson*, kassaförvaltare; *Gerda Meyerson*; *Valborg Ulrich*.

Adjungerade medlemmar: fröknarna *Elsa Ekström* och *Anna Lisa Larsson*.

Kommittén för kvinnans rättsliga ställning:

Fil. doktor *Alex. Skoglund*, ordf.; jur. kand. *Märta Björnbom*, sekr.; jur. kand. *Eva Ander*; jur. stud. *Matilda Staël von Holslein*; jur. kand. fru *Anna Bugge-Wicksell*.

Yrkeskommittén:

Fröken *Axianne Thorstenson*, ordf.; fröken *Adèle Philipson*, sekr.; fru *Alfhild Arosenius*; fröken *Ida Johansson*; fröken *Alfhild Lamm*; doktor *Ingegerd Palme*; fru *Anna Säve*; fru *Gertrud Törnell*.

Presskommittén:

Fröken *Maria Cederschiöld*, ordf.; fru *Lilly Hellström*; fru *Karin Holmgren*.

Biografkommittén:

Fröken *Bertha Hübner*, ordf.; fru *Karin Holmgren*; fru *Elin Wägner*.

Dessa äro de i styrelsen och kommittéerna verksamma, men så kommer penningsinsamlingen, och till den måste alla medverka, kvinnorna öfver hela Sveriges land, så att denna kvinnornas egen utställning måtte kunna göras verkligt representativ, göras så, att den fullt försvarar sin plats. När detta läses, har den för insamlingen särskildt bestämda veckan, den 16—22 nov., börjat lida mot sitt slut, men ett par dagar återstå ännu, och de som ännu intet gjort böra ej låta dessa dagar gå utan att göra något för Årsta. En kvinna — en krona, är ju hvad man tänkt, och äro alla med om detta, blir det ju verkligt något af. Och så böra de insamlade medlen vara inskickade till Årsta-kommitténs skattmästare, Fredrika-Bremer-Förbundet, Stockholm, helst före november månads utgång.

Ett kvinnomöte i Stockholm. Onsdagen den 12 denes höll Svenska kvinnornas nationalförbund ett talrikt besökt möte i K. F. U. M:s stora sal i Stockholm, under ordförandeskap af fru *Eva Upmark*, hvarvid fru *Ebba von Eckermann* talade om "Mödraansvar", fröken *Edit Kindvall* om "Ungdomens ansvar och ansvaret gentemot ungdomen" samt fröken *Bertha Wellin* i några slutord upptog begreppen frihet — själfsväld, rätt — makt. Mötet antog enhälligt följande resolution:

Svenska kvinnor, samlade till möte i Stockholm den 12 nov. 1913, ena sig om följande uttalande:

Skall Sverige kunna hoppas på en för vårt folk lycklig och sund utveckling måste

föräldrar genom lära och exempel fostra sina barn till gudsfruktan, enkelhet och rena seder;

skolan målmedvetet och med kraftigt stöd af föräldrar och målsmän utbilda de unga till arbetsamma, pliktrogna och fosterlandsälskande medborgare;

lagen omutligt tillämpas mot all slags råhet och låg sinnlighet, vare sig denna visar sig i handling, i tal och skrift, i bilder eller föreläsningar af olika slag;

män och kvinnor, unga och gamla, med all kraft deltaga i ett samhällsarbete, som går ut på att åt vårt land dana ett moraliskt sundt och handlingskraftigt folk,

Mötet avslutades med Stenhammars "Sverige", utförd af en kvinnokör.

**Saisonyheter i största urval
Dräkter & Kappor Billiga priser**

SIGRID HANSÉN.

29 Västerlånggatan, Drottninggatan 53.

Arbeta för Dagny
genom att gynna dess annonsörer

Ett femtioårsminne.

De svenska kvinnornas myndighetsförklaring.

Den 16 nov. 1863.

Med benägen tillåtelse återge vi här en artikel af fröken Maria Cederschiöld i Aftonbladet med anledning af 50-årsdagen af svensk kvinnas myndighetsförklaring, en af de stora och genomgripande reformerna till förbättrande af kvinnans ställning, som vi ha att tacka en äldre tid för.

Nutidens ogifta själfständiga kvinnor anse det alldeles naturligt att de äro myndiga och hafva svårt att tänka sig, att det funnits en tid, då den ogifta kvinnan hela sitt lif stod under förmynderskap, främst faderns, och i händelse af hans död broders (äfven en yngre broders) eller annan manlig anförvants förmynderskap utan rätt att själf råda öfver sig eller sin egendom. Och dock ligger icke denna tid så särdeles fjärran från vår egen. Det första steget mot den ogifta kvinnans myndighetsförklaring togs 1810, då riksdagen beviljade konungen rätt att på nådeväg förklara »en mogen och till stadgad ålder kommen kvinna myndig,» då hon i underdånighet anhöll om denna förmån.

Denna fråga tillhörde emellertid de samhällsfrågor, som, då de en gång väckts, icke kunna tillbakavisas, förrän de blifvit fullständigt lösta.

Den återkom också riksdag efter riksdag, då kraf uppställdes att ogift kvinna borde uttryckligen af lagen, icke blott af nåd, tillerkännas rätten att vara myndig. Alltifrån riksdagen 1817—18 väcktes sålunda gång på gång motioner i denna riktning inom de olika stånden, mest inom borgare- och bondestånden, men äfven inom ridderskapet och adeln (af L. J. Hierta vid riksdagen 1850—51), prästerståndet var däremot ständigt motståndare till reformen. Åldern för myndighetens inträdande varierade mellan 25 och 30 år i de olika motionerna, som gång på gång föllo.

Först 1854 blef ett förslag, utarbetadt af lagutskottet och med myndighetsåldern bestämd till 30 år, antaget af de tre ofrälse stånden (prästerståndet med endast två rösters majoritet).

Förslaget blef emellertid icke sanktionerad af regeringen, som i stället vid nästa riksdag 1856—58 framlade en proposition, »att ogift kvinna, som fyllt 25 år, vore myndig att sig själf och sin egendom råda och förestå». Denna antogs dock blott af borgare- och bondestånden. Däremot enade sig samtliga stånden om följande förslag: »Ogift kvinna, som fyllt 25 år, vare berättigad att sig och sin egendom själf råda och förestå; göra dock hos den domstol, hvarunder hon i förmyndare mål råder, anmälan, att hon myndigheten själf utöfva vill, och varde intill dess sådan anmälan skett såsom omyndig ansedd». Detta blef också gällande lag.

Det visade sig emellertid snart, att tillämpningen af denna lag medförde många svårigheter och kostna-

der för de kvinnor, som önskade blifva förklarade myndiga.

Vid riksdagen 1862—63 väcktes därför i bondeståndet två motioner om borttagande af bestämmelsen om anmälan inför domstol och att gift kvinna vid 25 års ålder skulle blifva myndig, dock med rätt för henne att, om hon så fann för godt, afsäga sig myndigheten.

I borgare- och bondestånden gick detta förslag igenom utan vidare debatt. Men inom adeln och prästeståndet däremot gaf frågan anledning till långa debatter, där icke endast den förändring det egentligen gällde diskuterades, utan äfven principfrågan — kvinnans myndighet — i dess helhet behandlades och där de gamla skälen mot densamma från 1840- och 50-talens debatter framdrogos. När man läser protokollen, förvånar man sig öfver att finna, att samma skäl, som då anfördes mot kvinnans myndighet, ett halft sekel senare gått igen, då det varit fråga om kvinnans rösträtt. Så t. ex. när en ledamot af högvördiga prästeståndet förklarade, att förordningen om kvinnans myndighet »icke öfverensstämde med den blygsamhet, som tillhör en ofördärfvad kvinnlighet», eller en annan ledamot påstod, att medan det för mannen innebär något förödmjukande att vara omyndig, så vore förhållandet det motsatta med kvinnan. Det vore nämligen icke öfverensstämmande med hennes natur och bestämmelse att i det offentliga lifvet uppträda såsom målsmän i borgerliga angelägenheter.

En ledamot af ridderskapet och adeln påstod likaledes, att myndighet utan föregående anmälan skulle skada den kvinnliga naturen, »das zarte weibliche Wesen».

Det försäkrades äfven, alldeles som nu i afseende på rösträtten, att de flesta kvinnor skulle vilja kvarstanna i omyndighetstillståndet, och att man därför icke borde påtvinga dem en rättighet, som de hvarken önskade eller eftersträfvade.

Å andra sidan uppträdde åtminstone hos adeln flera talare för förslaget, särskildt framhållande, att »hvad som sagts om att kvinnorna själfva icke ville blifva myndiga icke vore sant, åtminstone icke i afseende på kvinnor tillhörande allmogen och medelklassen, möjligen på de förmögnare klassernas kvinnor, och att det därför vore mer billigt att dessa betalade för att förblifva omyndiga än att de andra, det stora flertalet, skulle betala för att blifva myndiga».

En annan talare framhöll, att då det är fråga om att gifva en rätt, bör man icke gå halfva vägen, utan taga steget fullt ut. En gammal regel säger, att man bör göra hvar man rätt. Likaså borde man göra hvar kvinna rätt.

Och så skedde det äfven den gången, ty såväl adeln som borgare- och bondestånden antog förslaget. Den 16 nov. 1863 utfärdades sedan följande kungl. förordning:

ASTRID AHLSTRÖM & C:o.

MODEAFFÄR

18 SMÅLANDSGATAN 18, Stockholm. (Vid Norrmalmstorg.)

Rekommenderas.

För Linneutstyrselar!

Stort urval af Broderier, Knyplade Spetsar, Trådspetsar, Valenciennes, & Hvita Tyger till billigaste priser.

Beställningar å Linneutstyrselar emottagas och utföras förstklassigt.

De Förenade Spetsfabr. Försäljningslokal,
Grefthuregatan 13 (Hörnbutiken).

»Ogift kvinna, som fyllt 25 år, vare myndig att sig och sin egendom själf råda och förestå. Vill ogift kvinna, som ofvannämnda ålder uppnått, afsäga sig myndighetens utöfning, göre därom anmälan hos domstol och varde hon af domstolen under förmyndare ställd».

Den 16 nov. 1913 var det jämnt femtio år sedan denna förordning utfärdades, hvori svensk ogift kvinna vid 25 års ålder förklarades myndig utan villkor eller förbehåll.* Detta är ett jubileum, som väl förtjänar firas. Svenska kvinnor hafva äfven inbjudits att högtidlighålla dagen på ett värdigt sätt genom att då lämna frivilliga bidrag till kvinnornas utställning på sommarens Baltiska utställning i Malmö, hvilken skall gifva en bild af de svenska kvinnornas arbete och insatser på olika arbetsfält liksom äfven af deras ställning inför lagen och på arbetsmarknaden.

M. C.

*) År 1884 sänktes myndighetsåldern till fyllda 21 år.

Kvinnorna och pensionsnämnderna. Till medlem af Wisby pensionsnämnd har valts stadsbarnmorskan fru Emma Björkqvist med lärarinnan fröken Vilma Christianson som suppleant; i Veskinde fru Caroline Benedicks-Bruce med hemmansägarehustrun Anna Olsson som suppleant.

Opinionsmöte i reglementeringsfrågan. I Ronneby hölls den 5 nov. ett talrikt besökt möte i reglementeringsfrågan. Efter ett sakrikt föredrag af direktör O. Westerberg från Stockholm antog mötet enhälligt den af Kvinnornas Abolitionskommitté fattade resolutionen.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

GYNNA DAGNYS ANNONSÖRER!

Kvinnoarbetet.

III.

Att kvinnoarbetet i allmänhet för närvarande är sämre aflönadt än det af män utförda, beror af många samverkande omständigheter, af hvilka de hufvudsakliga må här anföras, då en klar insikt i denna viktiga fråga är af den största betydelse för oss kvinnor.

Tidigare har redan nämnts kvinnornas bristande yrkeskicklighet beroende på afsaknaden af lämpliga läroanstalter och yrkesutbildning samt den stora tillströmningen af kvinnliga arbetssökande till en del arbetsområden, af orsak att en mängd andra arbetsområden äro stängda för dem. För ett stort antal kvinnor utgör förvärfvarsarbetet icke det enda försörjningsmedlet, utan endast ett medel att förbättra sin ställning. Till denna grupp höra dessa talrika unga flickor, som bo gratis i sitt föräldrahem och söka en anställning dels för att hemmet icke ger dem tillräcklig sysselsättning, dels för att hafva mera fickpenningar att disponera öfver för toaletter och nöjen. Dit höra ock många gifta kvinnor, hvilka äro tvungna att söka förvärfvarsarbete för att komplettera mannens otillräckliga förtjänst. Då alla dessa kvinnor för sin utkomst icke äro uteslutande beroende af sin arbetslön, nöja de sig med en lägre sådan, som icke skulle räcka till för ett fullständigt uppehälle, och nedtrycka sålunda arbetslönerna för dem som endast hafva sin egen arbetsförtjänst att leva af.

Vidare må nämnas den ännu hos många rådande fördomen att kvinnan är underlägsen mannen och hennes arbete följaktligen mindre värdt; den omständighet att många unga kvinnor, kort efter det de uppnått skicklighet i sitt arbete, lämna detsamma för att gifta sig, hvilket för arbetsgifvaren utgör en förlust, som han neutraliserar genom att minska kvinnornas löner öfverhufvudtaget; kvinnornas okunnighet om sociala förhållanden, deras nedärfda passivitet och vana att underkasta sig, deras brist på sammanhållning och solidaritetskänsla samt, i de fall då arbetet fordrar större kroppskrafter, deras svagare kroppskonstitution.

Å andra sidan användas kvinnliga arbetare i många fall just emedan deras aflöning blir billigare och de låga arbetslönerna åter göra i sin tur det för kvinnorna svårt att förvärfva yrkesutbildning och att organisera sig. Orsak och verkan gå sålunda i kretsång.

På hvad sätt skall rättelse kunna vinnas i dessa missförhållanden och en höjning af de kvinnliga arbetslönerna åstadkommas? Prof. Máday anger i sitt arbete en del utvägar. Främst bland dem alla ställer han en rationell kvinnouppfostran, afseende att utveckla både intelligens och karaktär och skapa en individuell personlighet samt omfattande jämväl den för närvarande i så hög grad försummade yrkesundervisningen. Alltså tillträde för flickorna till alla slags undervisningsanstalter äfven tekniska och fackliga; underlättande af kvinnornas inträde på nya förvärfvsområden och undanröjande af de hinder som ännu utestänga dem från en mängd sådana, främst de af stat och kommun administrerade; inrättande af upplysnings- och arbetsförmedlingsbyråer, hvilka icke afse egen vinst; de kvinnliga arbetarnes anslutning till fackföreningar, an-

tingen tillsammans med manliga arbetskamrater eller, om förhållandena så erfordra, skildt för sig; aflägsnande af de juridiska hindren för kvinnornas handlingsfrihet samt införande af allmän rösträtt oberoende af kön. Slutligen bör den fordran uppställas att stat och kommun, i hvad på dem ankommer, föregå privata arbetsgifvare med godt exempel genom att betala lika lön för lika arbete oberoende af arbetarens kön. Långt ifrån att denna ekonomiska jämlikhet vore någon till förfång, skulle den tvärtom omöjliggöra den illojala konkurrensen från de kvinnliga arbetsökandenas sida, hvilka underbjuda hvarandra sinsemellan och sina manliga arbetskamrater.

Efter en öfversiktlig redogörelse om de åtgärder, hvilka redan vidtagits och ytterligare borde vidtagas för att förbättra arbetarnes och speciellt arbeterskornas arbetsvillkor i hygieniskt, ekonomiskt och etiskt hänseende ägnar Måday den sista delen af sitt arbete åt en mångsidig kritik af påståendena att kvinnornas förvärfvarsarbete har till följd rasens försämring, familjelivets upplösning och männens utträngande från deras naturliga verksamhetsområden. Han påvisar att alla dessa farhågor äro högeligen öfverdrifna, att den sociala utvecklingen sker i öfverensstämmelse med den naturliga evolutionen och äfven i etiskt hänseende är berättigad. Det har funnits tider, då arbetet var ett tecken på slafveri, nu är det utgångspunkten för anspråk på sociala och politiska rättigheter, på frihet och makt. Kraftigt häfdar förf. kvinnornas rätt till arbete och själfförvärf. Måhända skall till en tid på en del områden uppstå en ökad täflan. Men det nuvarande samhället är byggdt på principen om konkurrensens frihet, som också är öfverensstämmande med samhällets fördel. Det är icke rättvist att staten och samhället taga parti för den starkare parten, tvärtom höfves det dem att för den svagare parten underlätta kampen för tillvaron. Denna kräfver oundvikligen offer, men hvarför skola kvinnorna vara därtill förutbestämda? Icke ens i Sparta offrade man ju andra än sådana nyfödda, hvilka på grund af sin svaghet icke ansågos blifva samhället till någon nytta.

Då det endast varit mig möjligt att i korta drag antyda det synnerligen rikhaltiga innehållet i prof. Mådays arbete och då de däri behandlade frågorna äro af den största betydelse speciellt för oss kvinnor, kan jag icke annat än uppmana till att stifta personlig bekantskap med detta intressanta arbete, som utkommit i Paris på V. Giard & E. Brières förlag, 16 Rue Soufflot, och som väl torde kunna rekvireras genom närmaste bokhandel.

Tekla Hultin.

Arbeta för namninsamlingen!

Tag listor och insamla namn på arbetsplatser och inom bekantskapskretsen!

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

Väl meriterad småskollärarynna

önskar plats, helst i folkskola. Sju års undervisningsvana. Fina tjänstgöringsbetyg, äfven från folkskola. Särskild god förmåga i sång, musik, slöjd och gymnastik. Svar till "Sång och musik", Boden.

Ung slöjdlärarynna

söker plats i hushålls- eller folkhögskola. Har äfven genomgått växtfärgningskurs. Rek. finnes. Svar till "Intresserad", Piteå, p. r.

Lärarynna

önskar under ferierna 10/12—15/2 plats på herregård att läsa med barn i vanliga småskoleämnen. Är äfven villig att deltaga i förekommande hushållsgöromål. Svar till »Smäländska», Nye, p. r.

En bättre

landtbrukaredotter önskar plats i finare familj. Är något kunnig samt har genomgått husmodersskola, Svar till "Familjemedlem", Östgöta Correspondentens kontor, Linköping.

19-årig flicka

från godt hem, van att deltaga i förekommande göromål, önskar på nyåret komma till bättre, vänlig familj för att hjälpa till med förekommande arbete. Har genomgått hushållsskola. Någon lön önskvärd. Svar emotses tacksamt till »Familjemedlem M. U.», Fagerhult p. r., Kalmar län.

Husföreståndarinneplats

önskas af bildad yngre dam, att utan jungfru förestå mindre hem. Svar »Änkefru X. Y.», Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. Torg, Stockholm.

En 18-årig flicka,

som tagit en 8 m. kurs i handelskola, företrädesvis bokhålleri, är väl hemma i husliga sysslor samt något kunnig i sömnad, söker lämplig sysselsättning. Svar emottages tacksamt under adress "A. J.", Torsås, poste restante.

Ung värmländska

(prästdotter) med gladt och vänligt sätt önskar komma i bildadt hem, där vänligt bemötande och att få räknas som familjemedlem kan påräknas, för att hjälpa och lära. Intresserad af husliga sysslor, skrifgöromål o. d. Svar motses omgående till "Villig och Pålitlig", Karlstad p. r., f. v. b.

LEDIGA PLATSER.

Slöjdlärarynnetjänsten vid Sunnerdahls Hemskola

sökes hos skolans direktion före d. 1 dec. Tillträde d. 1 jan. 1914.

Slöjdlärarynnetjänsten skall undervisa i kläd- och linnesömnad och kvinnlig slöjd i öfrigt samt leda flickornas gymnastik. Lön 1200 kr. för år jämte bostad, bränsle och lyse. Minst en månads ferier. Ansökningar insändas till undertecknad, skolans rektor, under adress Säbyholm, Br o.

CARL SEHLIN.

Vid Eskilstuna folkskola

är ett vikariat för nästa vårtermin att söka före den 7 decem. af folkskollärarynnetjänsten. Lönen utgör i ett för allt 775 kronor och vårterminen börjas lördagen den 10 januari. Platsen sökes hos folkskolestyrelsen i Eskilstuna och ansökningarna ingifvas eller insändas till

P. Aug. Pettersson,
Folkskoleinspektör.

Föreståndarinnebefattningen

vid Schwerin-Hagbergsska Barnhemets Hushållsskola sökes hos Styrelsen före den 1 nästa dec. Lön 500 kronor samt fritt vivre. Sökande, helst fackskolebildad, skall vara undervisningsvan och kunnig i matlagning samt väfnad och sömnad. Elevernas ålder 16—18 år. Tillträdestid 1 jan. 1914.

Söderköping den 3 nov. 1913.
Styrelsen för Schwerin-Hagbergsska Barnhemmet.

Vid Avesta kommunala mellanskola

är en ord. lärarebefattning manlig eller kvinnlig i tyska och engelska ledig att tillträdas från och med vårterminen 1914. Vederbörliga ansökningshandlingar, ställda till skolrådets ordf., skola vara insända före den 1 dec. d. å. Avesta den 29 okt. 1913.

STYRELSEN.

Sjuksköterska

önskas senast den 1 dec. för Säffle köping och By förs. Lön: 65 kr. pr månad jämte bostad och vedbrand. Ansökan sändes till folkskoleinspektör Gunnelius, Säffle.

Nyirättade skötersketjänsten

vid Aspa Epidemisjukhus är till ansökan ledig. Ansökningar, ställda till sjukhusstyrelsen, mottagas af Doktor Alfred Eriksson, Ludgo, som lämnar vidare underrättelser. Riks Aspa 9.

Lärarynnetjänsten

vid Stenbäckens småskola i Fäged kungöres ledig till ansökan före 1 januari 1914. Stor, vacker trädgård, likaså bostad. Lön enligt lag.

Fägeds skolråds ordförande.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna överlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterter Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Vid behof af
KNIFVAR
Tänk såväl på kvalitén som priset!
Ett stort sakkunnigt urval finnes hos

46 DROTTNINGGATAN
Stockholms första Eskilstunabod.
Väl sorteradt lager af metallvaror.

"En svensk symaskin
bör finnas i hvarje
svenskt hem."

Utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, korta nålar, största hållbarhet mot slitning samt stor spole äro de förnämsta egenskaperna hos

Husqvarna
Central Hobbin
Symaskiner,

som på grund häraf alltid arbeta till sin ägares belåtenhet.

OBS! Förmånliga afbetalningsvillkor.

Collan-Oljan,

världens förnämsta läderpreservativ, gör skodonen *absolut vattentäta* och *minst dubbelt varaktiga*. Finnes öfverallt å 0:75 och 1:25 pr flaska.

A.-B. COLLAN-OLJE-FABRIKEN, T. OLSEN, Stockholm.

Wiréns China Pomada, välgörande för hårväxten.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

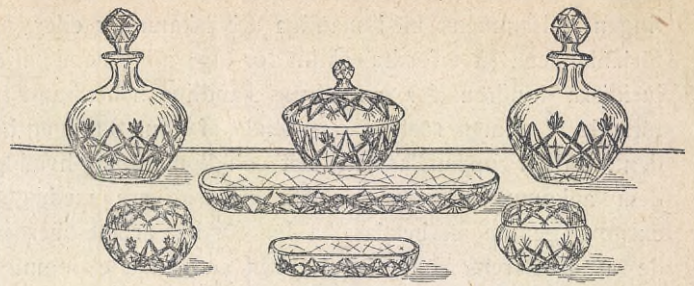
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.

21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,
48 Klarabergsgatan.

Garnityr "Prinsessan", komplett Kr. 22:—
af Kostas prima helkristall

Ett Toalettgarnityr af Svensk Kristall

är en present som hvarje dam senterar.

Obs! Då lösa delar säljas kan hvar och en åstadkomma ett stilfullt garnityr, som småningom vid olika bemärkelsedagar kompletteras.

äfven garnityr i öfverfång (färglagd) Kristall.

De Svenska Kristallglasbrukens Försäljningsmagasin,
Kungl. Hofleverantör

STUREPLAN
20 Birger Jarlsgat.

16 NORRMALMSTORG
hörnet af Biblioteksgat.

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

ROHTLIEB & COMP.

Innehafvare:

Översättarinnan Emilie Kullman.

Kontor:

Nybrogatan 26, Stockholm.

Prima Anthracit i olika krossningar.

Hushållskol, Cokes,

Marie-Briketter till billigaste priser.

Riks. Tel. 4062. Allm. Tel. 7839.

Föreningen för Kvinnans Politiska Röst- rätt i Stockholm.

Namninsamlingsbyrån, Lästmakaregatan 6 3 tr., A. T.
10133, öppen hvardagar kl. 2-5 e. m., måndagar och onsdagar
äfven kl. 6-9 e. m.

OBS! Listor utlämnas numera äfven till icke besökare.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Kvinnor och försäkring. En utvecklingslinje. Af Anna
Kleman.

Vår Årsta-utställning.

Ett femtioårsminne. Af M. C.

Kvinnoarbetet. III. Af Tekla Hultin.

Notiser.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**